

Naročnina mesečno 12 Lir, za inozemstvo 20 Lir — nedeljska izdaja celoletno 34 Lir, za inozemstvo 50 Lir. Ček. rač. Ljubljana 10.650 za naročnino in 10.349 za inserate.

Podružnica: Novo mesto.

Izključna pooblaščenka za oglaševanje italijanskega in tujega izvora: Unione Pubblicità Italiana S.A., Milano.

Izbeja vsak dan zjutraj razen ponedeljka in dneva po prazniku.

Uredništvo in uprava: Kopitarjeva 6, Ljubljana. Redazione, Amministrazione: Kopitarjeva 6, Lubiana. Telefon 4001—4005.

Concessionaria esclusiva per la pubblicità di provenienza italiana ed estera: Unione Pubblicità Italiana S.A., Milano.

Abbonamenti: Mese 12 Lire; Estero, mese 20 Lire, Edizione domenica, anno 34 Lire, Estero 50 Lire. C. C. P.: Lubiana 10.650 per gli abbonamenti: 10.349 per le inserzioni.

Filiale: Novo mesto.

Duce je pregledal prvo divizijo ekspedicijskega zbora za vzhodno bojišče

DUCE je danes dopoldne v dolini reke Pada pregledal prvo motorizirano divizijo ekspedicijskega zbora, ki je bil zbran za odhod na sovjetsko bojišče.

Duceja so spremljali general Ugo Cavallero, načelnik glavnega stana, načelnik nemškega vojaškega odposlanstva v Rimu general von Rintelen, načelnik glavnega stana kr. letalstva general Pricolo, navzoč je bil tudi Tajnik stranke, ki je prišel iz Rima.

Duce je prišel v letalu, nato pa se je podal na kraj, kjer so bile zbrane čete, ki so se v odlični opremi predstavile z vsemi svojimi oddelki in z vsemi vojnimi sredstvi. Čete so nato opravile mimohod pred Ducejem, njihov pohod je bil brezhiben.

Ob koncu mimohoda je Duce živahno pohvalil poveljnika divizije, nato pa je od-

šel na obisk ranjenih vojakov in sorodnikov padlih, ki so bili zbrani na posebni tribuni.

Duce je še peš pregledal oddelke črnih sracij, ki so mu priredili navdušene manifestacije, prav tako navdušeno pa je pozdravljala Duceja množica, ki je bila v ogromnem številu zbrana ob cesti ali pa je zrla z oken hiš, ki so bile vse v zastavah.

Nato se je podal na letališče, od koder je odpotoval na vojnem letalu, ki ga je sam vodil. Nekaj ur nato je obiskal dve vojaški bolnišnici in se je ustavljal med ranjenci in bolniki, po obisku pa je pohvalil ravnateljice, polkovnika zdravnika Arcangela Lassarija in Umberta Comellija, hkrati pa tudi njihove sodelavce.

Vojaki, ranjeni in okrevajoči bolniki bolnišnice so pozdravljali Duceja z velikim navdušenjem, vzklikanjem in ploskanjem.

Iz Konstance poročajo, da so letalski napadi napravili nemalo škode. Tudi iz Galaca poročajo isto.

Sofija, 26. junija. Ip. Bolgarski listi objavljajo na prvih mestih poročila z vzhodnega bojišča. Pri tem listi opozarjajo na izgube sovjetskega letalstva in na pomanjkljivosti, ki so jih takoj ugotovili pri sovjetski vojski. Bolgarski listi tudi vedo poročati,

da so v Moskvi nastala velika nasprotja med rdečimi voditelji. Prav tako bo Črno morje po mnenju bolgarskih listov postalo obsežno bojišče za letalstvo.

Stockholm, 26. junija. Ip. Švedski listi pišejo, da je Sovjetska zveza tako odrezana od ostalega sveta, da ne bo mogla dobiti od nikoder pomoči. Tako je pogodba med Sovjeti in Anglijo o medsebojni pomoči brez vsake podlage. Ogromno ozemlje Sovjetske zveze je bolj ko katero koli drugo sposobno za razmah motoriziranih kolon.

Kerenski ne verjame v sovjetski odpor

Nehyork, 26. junija. t. »Il Resto del Carlino« poroča iz Newyorka, da je bivši predsednik menševiške ruske vlade izjavil na vprašanje časnikarjev, kaj misli o sedanji vojni med Osiščem in Sovjetsko Rusijo, da je pesimist in da se Sovjetska Rusija ne bo mogla dolgo upirati nemškimi armadam.

Vojno poročilo štev. 386:

Letalski boji med Malto in Sredozemskim morjem

Rim, 26. junija. Ip. Glavni stan Italijanskih Vojnih Sil poroča:

V noči na 26. junij so bila bombardirana letališča na Malti. V letalskih bojih nad otokom med našimi lovskimi letali in sovražnimi lovci sta bili sestreljeni dve angleški letali. Naša lovska letala so v srednjem delu Sredozemskega morja prestregla skupino sovražnih bombnikov. Eno letalo vrste Blenheim je bilo sestreljeno.

Severna Afrika: Italijanska in nemška letala so napadla sovražne ladje, ki so plule proti Marsa Luchu (vzhodno od Tobruka). Angleška letala so bombardirala Benghazi.

Vzhodna Afrika: Sovražnik je skušal izvesti dva močna napada proti naši posadki v Debbi Taborju. Bil pa je odločno odbit. V zahodnem delu Gala in Sidama se je našim uspešnim protinapadom posrečilo prisiliti sovražnika, da je zmanjšal svoj pritisk.

Nemško letalstvo razvija silno ofenzivo na vzhodu

Včeraj smo poročali o nemškem prodiranju proti vzhodu, ki se razvija v obliki ogromnih klešč s severa in juga. Medtem ko se sovjetske čete v vzhodni Galiciji nekoliko počasneje umikajo, je nemški predor iz vzhodne Prusije na široki fronti popolnoma uspel. Nemške oklepne divizije so strle sovjetski odpor v velikem trikotu Kozno—Vilno—Grodo in sunile v 200 km široki fronti dalje na vzhod ter dosegle najvažnejše vzhodno poljsko železniško križišče Baranoviči, ki je nad 200 km oddaljeno od Brest Litovska. Tudi Vilno so Nemci že pustili za seboj. Nemški sunek se dalje razvija proti Minsku, ki bo verjetno tudi kmalu zaseden.

S to gigantiko nemško operacijo je sovjetska obramba tudi pri Bialistoku in v Polesju razbita in je malo verjetno, da se bodo tamkaj še nahajajoče sovjetske divizije še mogle z begom umakniti in rešiti zajetja. Pri slabih sovjetskih prevoznih sredstvih je le malo verjetno, da bi se sovjetski armadi posrečilo prestopiti nemški smrtonosni sunek, ki je odrezal sovjetske armade, ki stoje v Baltiku, od onih, ki se bore na vzhodnem Poljskem in dalje proti jugu.

Berlin, 26. junija. Ip. Poleg vojaških ciljev in tovarna je nemško letalstvo na vzhodnem bojišču bombardiralo in z zadetki uničevalo tudi mnogo prevozov in železniška križišča. Oddelki bojnih letal je dne 24. junija silovito bombardiral šest dolgih vlakov, ki so proti jugovzhodu vozili veliko vojnega gradiva. Bombe so zadele železniško postajo, ki je začela goriti.

Z nizkim poletom so nemška letala nato nazadla tri vlake, ki so bili pripravljeni na odhod, in so bile lokomotive pod polno paro. Bombe so padale na vlake, ki so bili naloženi z vojnimi sredstvi, in učinek bomb je bil strahovit. Na stotine sovjetskih vojakov je skušalo zbežati v bližnje gozde.

Nad to skupino vlakov je prišel nato še en oddelki nemških letal, ki so uničila lokomotive, železniške vozove in železniško progo. Najtežji tovorni vagoni so bili popolnoma razdejani. Razdejanje nemških letal na tem mestu je bilo takšno, da je vso postajo in vse železniške naprave daleč naokoli zajel ogromen požar. Še od daleč so lahko letala opazovala te požare.

O bojih, ki se razvijajo v teh urah, se je izvedelo, da je nemško letalstvo opravilo številne napade na letališča v notranjosti Sovjetske zveze. Na tleh je bilo tako uničenih mnogo sovjetskih letal, zelo mnogo pa jih je bilo tudi zbitih v letalskih bojih. Nemška bojna letala so včeraj in ponoči znova bombardirala železniške naprave, motorizirane kolone in zbirališča tankov, bombe pa so zadele tudi skladišča goriva. Izvidniška letala so ugotovila huda razdejavanja na postajah in na skladiščih živil ter na skladiščih za razno blago. Skladišča gore. Bombe z nemških letal so zadele tudi tovarne vlake in nemško letalstvo je izvedlo silovite napade tudi na postojanke topništva, dasi so letala nalezla pri tem na hud odpor. Sistematično uničevanje sovražnega vojnega gradiva in razbijanje sovjetskih kolon se nadaljuje metodično in lahko se reče, da je bila sovražna vojna delavnost zaradi delovanja naših letal zadeta v živo.

Letala pa se tudi udeležujejo bitk in z ognjem iz svojih strojnih kose sovjetske čete. Berlin, 26. junija. Ip. Kakor poroča včerajšnje nemško vojno poročilo je nemško letalstvo doseglo velike uspehe na vsej vzhodni fronti. Letalstvo pa še povečuje svojo delavnost. Včeraj pa s o se delovanju bombnikov priključili še roji lovskih letal.

Nemška letala zlasti močno bombardirajo zbiranja rdečih čet, kolone na pohodu in žele-

znice. Vsi ti nastopi nemškega letalstva so se končali s polnim uspehom. Samo na enem odseku je bilo razdejanih 17 vlakov, na drugem pa 6. Mnogo vagonov s strelivom je zletelo v zrak. Bombniki so tudi z izrednim uspehom bombardirali sovražne tankovske kolone in ena nemška eskadra je uničila 81 sovjetskih tankov. Na drugem kraju so bombniki uničili 17 lokomotiv. Izvidniška letala so na raznih krajih lahko ugotovila učinke bombardiranja, železniške postaje so razrušene in naprave travnane z zemljo, skladišča goriva gore, ceste so zatrpane z razbitimi tanki, tovarna vozila so razdejana in poškodovana.

List »Tidningen« v Stockholmu je izvedel, da so med 16. in 17. junijem boljševidni odpeljali v Sibirijo 17.000 Litvancev, 45.000 litvanskih uradnikov in zasebnih nameščencev pa je bilo aretiranih in določenih za prevoz v Sibirijo.

Rim, 26. junija. Ip. Po štirih dneh bojev nemške vojske na vzhodu se je Stalin in boljševidska propaganda že odločila, da bo posnemala izjave angleške propagande o nemških padalskih oddelkih. Neko Reuterjevo poročilo pravi med drugim:

Male skupine nemških padalcev so v uniformi sovjetskih letalcev pristali za sovjetskimi črtami. Ta iznajdba pa ni nova in Churchill se je takih navedb posluževal že tedaj, ko je hotel opravičiti svoj poraz na Kreti. Sedaj pa ga pri tem posnemajo Sovjeti.

Bukarešta, 26. junija. Ip. Predvčeršnjim so imeli v Bukarešti tri letalske alarme. Ob 18.45 so sovjetska izvidniška letala preletela prestolnico. Ko pa je protiletalsko topništvo začelo streljati, sta se dve letali hitro odstranili.

Finska se bo branila pred Sovjeti

Sovjetska letala so začela bombardirati Helsinki in ostala finska mesta

Helsinki, 26. junija. Ip. Na seji parlamenta je predsednik vlade Raugell podal obsirno poročilo o dogodkih in je ugotovil, da so od srede 25. t. m. zjutraj in naprej sovjetska letala ponovno napadla Finsko. Predsednik vlade je izjavil, da mora zaradi tega Finska poseči po obrambi, in sicer z vsemi sredstvi, ki so ji na razpolago. Parlament je soglasno izrekel zaupnico vladi.

Helsinki, 26. junija. Ip. Danes dopoldne je bil v Helsinku peti alarm, ki je trajal 40 minut.

Helsinki, 26. junija. Ip. Finski poslanik v Berlinu Kivimäki je slovesno izročil maršalu Göringju veliki križ z verižico finske neodvisnosti.

Helsinki, 26. junija. Ip. Sovjetsko letalstvo je napadlo še sledeča finska mesta: Joensuu, Rovaniemi, Mikkeli, Kemijervi, Joroista in Nokia. Sovjetske bombe so padale na stanovanjske hiše in so ubile in ranile mnogo prebivalcev. Tako so sovjetska letala v teh dneh na finsko ozemlje izvedla celo vrsto napadov, med tem pa je obramba sestrelila 21 sovjetskih letal. Eno letalo, ki je moralo pristati pri Joensuu, je bilo zajeto. Posadka je bila prijeta.

Helsinki, 26. junija. t. Najtočnejša poročila o letu sovjetskih letal nad finskim ozemljem pravijo, da je bilo zopet zbitih osem sovjetskih bombnikov; šest so jih sestrelila lovska letala, dva pa protiletalska obramba. Med drugim se je tudi še izvedelo, da so sovjetska letala bombardirala tudi Hangö in Lappenranta ter je bilo med civilnim prebivalstvom več žrtev, katerih število še ni točno znano. Četrti alarm se je končal ob 12.20. Finsko prebivalstvo je ves čas ohranilo res občudovanja vredno hladnokrvnost.

Helsinki, 26. junija. Ip. Snoči ob 19 se je sešel finski parlament na tajno sejo. Ob 20.30 je bila seja prekinjena za eno uro.

Poslanci so se nato znova zbrali in pozno ponoči je seja parlamenta še trajala.

Anglija pošlje v Sovjetijo vojaško komisijo

Newyork, 26. junija. t. Dopsnik lista »Il resto del Carlino« poroča iz Newyorka, da tamkajšnji list »Herald Tribune« smatra za verjetno, da bo angleška vlada poslala v Sovjetsko Rusijo vojaško komisijo, sestavljeno iz oficirjev ter tehničnega osebja različnih vrst orožja. Stalin je baje že dal svoj pristanek na to.

Sovjeti se zastonj zanašajo na pomoč

Berlin, 26. junija. Ip. »Politika« in diplomatska korespondenca komentira zadnji Edenov govor v spodnji zbornici in pravi, da je v svojem govoru Eden priznal, da je bil angleški veleposlanik v Moskvi Cripps poklican v London zato, da bi se določil skupni delovni načrt med Anglijo in Sovjetsko zvezo. Ta Edenova izjava je samo potrdila tiste navedbe proglasa nemške vlade, kjer je bilo dokazano, da je Sovjetska zveza kljub pogodbam z Nemčijo pripravljala napad. Crippsovo potovanje v London bi naj pospešilo izvedbo skupnega anglo-sovjetskega načrta. Toda Nemčija je spet bila urneja in je tako kakor na Norveškem, Nizozemskem, v Belgiji, v Jugoslaviji in v Grčiji bila prva, ki je razbila angleške intrige. Nastop nemške vojske se je začel poprej, preden so angleške diplomatske intrige mogle doseči svoj cilj.

Glasilno nemškega zunanjega ministrstva zavrača nato manevre angleške in ameriške vla-

de o tem, kakšno pomoč bi naj obe državi dali svojem novemu zavezniku. Pri tem pa gre samo za besede in ta igra bi naj samo preslepila ameriško javno mnenje, ki je proti komunizmu. Toda pot v Sovjetsko zvezo je zelo dolga, napredovanje nemške vojske pa je zelo hitro. Kakor vedno, tako bodo tudi sedaj angleški in ameriški možni oddelki prišli prepozno na svoj cilj.

Rok za zamenjavo dinarjev podaljšan do 30. junija

Visoki Komisar za Ljubljansko pokrajino sporoča:

Rok za izmenjavo dinarjev v kovancih in bankovcih, razen tistih po tisoč dinarjev, je podaljšan do ponedeljka, 30. junija, ves dan. Ta novi rok ne bo več podaljšan.

Uradi, pooblaščenici za zamenjavanje, bodo poslovali tudi v nedeljo ves dan.

Danska prekinila diplomatske zveze s Sovjetijo

Kodanj, 26. junija. Ip. Dansko zunanje ministrstvo je objavilo, da je bilo celotno osebje danskega poslanstva v Moskvi odpoklicano.

Smrtne kazni za plenilce v Romuniji

Bukarešta, 26. junija. Ip. Včeraj je bil objavljen ukaz, da bodo s smrtno kaznijo kaznovani vsi tisti, ki bi izrabljali zatamnitev in kradli ali pa napadali zasebno lastnino. Jetniki, ki bi med zatamnitvijo skušali uiti iz ječ, bodo tudi kaznovani s smrtjo.

Poziv slovaškim državljanom

Rim, 26. junija. Ip. Slovaško poslanstvo v Rimu je objavilo uradno poročilo, ki poziva slovaške državljane, bivajoče v Italiji, pa so vojaški obvezniki, da naj se takoj predstavijo uradom poslanstva ali pa naj pisмено sporoče naslov bivališča, poleg tega pa tudi datum prihoda v Italijo.

Demonstracije proti boljševikom v Španiji se nadaljujejo

Barcelona, 26. junija. Ip. Včeraj so se tudi v Barceloni razvile protiboljševske manifestacije, katerih so se udeležile zlasti mladinske organizacije in skupine, ki so priključene falangi. Manifestanti so korakali v sprevedih po ulicah in so nosili velike protiboljševske napise. Z balkona guvernerske palače je govoril guverner, ki je v svojem govoru poveljeval zvestobo Italiji in Nemčiji in podčrtaval pomen vojne proti Sovjetski zvezi.

Angleške ladje v Gibraltarju

La Linea, 26. junija. Ip. Z Atlantika so priplule v pristanišče v Gibraltarju ena bojna ladja, križarka in letalonosilka, ena podmornica in več rušilev. Poleg bojne ladje, križarke in letalonosilke so še v popravilu v pristanišču 3 podmornice, tri trgovske ladje in druge edince.

Obisk Eksc. Visokega Komisarja ustanovam Rdečega križa



Levo: Eksc. Visoki Komisar prihaja v socialni oddelek Rdečega križa. Desno: Deklica poklanja Eksc. Vis. Komisarju šopek

Ljubljana, 25. junija.

Ze dosedanjí obiskí Eksc. Visokega Komisarja Graziolija raznim kulturnim, gospodarskim, predvsem pa socialnim in karitativnim ustanovam, so pokazali, da Eksc. Grazioli poklanja vso skrb in pozornost vsem tem ustanovam ter odkriva tudi njegovo željo, da bi naj vse te ustanove svojo dosedanje delavnost še razširile in poglobile v italijanskem imperiju pod varstvom in zaščito Duceja. Ze od vsega začetka se je Eksc. Komisar zanimal za akcijo raznih socialnih in karitativnih organizacij in ustanov, ki nudijo svojo pomoč in podporo najbednejšim ter lajšajo gorje vsem tistim, ki so bili zaradi vojnih dogodkov in njihovih posledic posebno prizadeti. Zato tudi predvsem polaga veliko pozornost na čimprejšnjí rešitev raznih penehíh socialnih vprašanj gospodarsko šibkejših ljudskih slojev. To je močno potrdil tudi njegov véčerašnji obisk ustanovam Rdečega križa, do katerega je prišlo po njegovem lastnem nagibu. V torek je bilo namreč pri njem sprejeto predsedstvo Pokrajinskega odbora Rdečega križa in njegovega pododborá za mesto Ljubljana. Ob tej prilíki so člani predsedstva Rdečega križa opozorili Ekscelenco na svoje dosedanje delo, ki ga je Visoki Komisarijat spremljal vedno z razumevanjem ter ga naprosil še za zadnjo naklonjenost. Visoki Komisar je bil z delovanjem tako Pokrajinskega odbora Rdečega križa, kakor tudi njegovega ljubljanskega pododborá, zelo zadovoljen ter je deputaciji zagotovil vso svojo moralno in materialno podporo. Ob ljubil je tudi, da si bo ustanove Rdečega križa sam ogledal ter je za obisk določil véčerašnji popoldan ob petih.

Prisrčen sprejem Visokega Komisarja

Ze davno pred to uro je bilo v društvenih prostorih zbrano članstvo predsedstva organizacije ter funkcionarji društvenih pododborov v Ljubljani. Po vseh društvenih pisarnah se je pa društveno delovanje živahno nadaljevalo, kakor vse povojne dni dosedaj. Društveni člani in članice so z vso vneto opravljali svoje človekoljubno delo. Zapisovali so novodošle reveže v posebne formulare, knjige in kartoteke, jim razdeljevali posebne nakaznice za prenočišča in hrano ter dajali še ostala potrebna navodila in pojasnila. Razen številnega članstva Rdečega križa se je pred prihodom Eksc. Graziolija zbrala na dvorišču Učiteljske tiskarne tudi močna skupina revežev in sirot, ki so se zaradi posledic vojnih dogodkov zatekli po pomoč na Rdeči Križ. V skupini so bili pomešani kmetje s svojimi družinami, učitelji, delavci in drugi. Med njimi je bilo tudi precej šoloobvezne mladine. Ob vходу na dvorišče Učiteljske tiskarne so se postavile brhke samarijanke. Tu je Visokega Komisarja Eksc. Graziolija pričakovalo tudi predsedstvo Pokrajinskega odbora Rdečega križa in njegovega pododborá za mesto Ljubljana.

Eksc. Visoki Komisar se je pripeljal pred Učiteljsko tiskarno nekaj minut po peti uri ter je bil pozdravljen z rimskim pozdravom. Obdan od članov predsedstva organizacije se je takoj podal na dvorišče, kjer ga je v imenu vseh sirot, ki so v oskrbi Rdečega križa pozdravila učenka iz Gornje Radgone ter se mu prisrčno zahvalila za gostoljubje, ki ga uživa v ljubljanski provinci. Ekscelenci je izročila tudi šopek lepih vrtnic. Prizor je bil nadvse gniljiv ter se je globoko vtisnil v srce vsem navzočim. Visoki Komisar se je za prisrčne besede, ki jih je nanj naslovila omenjena učenka, toplo zahvalil, nakar je Eksc. Graziolija pozdravil v imenu organizacije in njenih pododborov ter vsega članstva predsednik Pokrajinskega odbora Rdečega križa dr. Fettič z naslednjim nagovorom:

Pozdrav predsednika Rdečega križa

Dovolite mi, da Vas v imenu Pokrajinskega odbora Rdečega križa in pododborá R. K. za mesto Ljubljano najiskrenejše pozdravim v prostorih, kjer razvijate naše društvo v sedanjem času svoje najtežavnejše in najboljše delovanje.

Vojna je postavila našo humanitarno organizacijo pred težke, čeprav hvaležne naloge: pripraviti sanitetni material, negovati ranjene in bolnike brez ozira na narodnost. V kolikor je bilo to na tem teritoriju potrebno, smo izvršili to nalogo s pomočjo številnega izvežbanega sanitetnega personala naših bolničarjev in bolničark, kadra poštivovalnih zdravnikov in številnih prostovoljnih sodelavcev, zlasti naših plemenitih žena, povsem zadovoljivo.

Darujte za starološki »Dom slepih«

Čekovni račun št. 14.672 - »Dom slepih, Ljubljana

V bolnišnici Rdečega križa, ki smo jo organizirali, smo nudili potrebno pomoč tudi italijanskim ranjenim in bolnikom, dokler je bilo to potrebno. Vaša Ekscelencija se je mogla prepričati o tem iz poročila g. divizijskega generala Fiorentolija.

Konec vojne je postavil naše društvo pred nove doslej neznane naloge: lajšati usodo številnih revežev, ki so izgubili vsled vojnih dogodkov dom in streho, službo in premoženje, — je bila naloga, kateri se Rdeči križ ni mogel in ni smel odtegovati. Ustanovili smo posebno sekcijo za socialno pomoč, ki deluje v teh prostorih že skoro dva meseca. Na tisoče nesrečnih je dobilo pri nas prenočišče in potrebno prehrano, potrebno obleko in podporo. Po svojih močeh pa posredujem tudi za njihovo zopetno zaposlitev.

Ekscelencija ste uvideli neobhodno potrebo tega našega dela ter ste nam nudili pri tem vso svojo moralno, pa tudi izdatno materialno pomoč. Neizmerno hvaležni smo Vam za to Vašo plemenito gesto. Porabljam to priliko, da Vam v imenu vseh teh bednih brezdomcev izrečem našo in njihovo iskreno zahvalo.

Ekscelencija, zagotavljam Vas, da vzbuja ta Vaša plemenita naklonjenost in podpora v vsem slovenskem narodu čutila prisrčne hvalečnosti.

Prosim Vašo Ekscelenco, da nam ohranite to svojo naklonjenost tudi zanaprej.

Ko si boste, Ekscelencija, ogledali torišče našega tukajšnjega delovanja, si bomo dovolili prositi Vas, da počastite s svojim obiskom še drugo nič manj važno delavnico, prostore našega oddelka za proizvodbo.

Ekscelencija, ponovno Vam izrekam iskreno dobrodošlico!

Plemenita gesta Visokega Komisarja

Tudi za pozdrave predsednika organizacije dr. Fettiča se je Visoki Komisar Eksc. Grazioli prisrčno zahvalil ter je zelo pohvalil veliko delo, ki ga je doslej že izvršil Rdeči križ. V nadaljnjih svojih izjavah je pa poudaril tudi svojo željo, da naj društvo to delo nadaljuje še z večjo vneto, kar bo omogočil tudi on s svojo moralno in materialno podporo. Posebno skrb je pa Eksc. Grazioli zopet posvetil otrokom ter je predsedstvu pokrajinskega odbora Rdečega križa naročil, da naj čimprej uredi za potrebno mladino zavetišče z dobro kuhinjo, svetlimi prostori, v katerih bo mladina pod nadzorstvom v primeru slabega vremena tudi lahko prenočevala, s prostori za sončenje, kopalnico in ostalimi pritlikinami. Vse stroške za vzdrževanje takega zavetišča pa prevzame sam. Za plemenito gesto in res veliko razumevanje in skrb, ki jo je pokazal Visoki Komisar Nj. Eksc. Grazioli za človekoljubno in plemenito delo Rdečega križa, so se mu vsi navzoči najprisrčneje zahvalili ter so ga znova pozdravili z »Živio« klici.

Uspešno delo Rdečega križa

Ekscelencija Grazioli se je po teh pozdravnih govorih podal v spremstvu društvenih odbornikov in odbornic v prvo nadstropje, kjer se je podrobno zanimal za društveno delovanje, predvsem pa posameznih društvenih odsekov. Ekscelencija se je zelo zanimala za prehrano ljudi in za šolsko mladino ter dojenčke. Predsednik socialnega odseka mu je takoj poročal o delovanju zaupane mu sekcije, ki skrbi tudi za prehrano ljudi, ki so se zatekli po pomoč na Rdeči križ. Sekcija je vsem tem revežem preskrbela hrano v Delavskem domu, Delavski zbornici in v Učiteljskem domu. Društvo deloma hrano tudi plačuje, deloma pa omenjene kuhinje zalaga z živili. Deklice in dečki se hranijo po internatih, dojenčki so pa v oskrbi Rdečega doma. Vsa pomoč potrebna podpiranec Rdečega križa dobi dnevno za preskrbo 10 dinarjev. Prenosišča za te ljudi je pa društvo preskrbelo z 19 skupnimi prenočišči, ki imajo 432 postelj. Za vse te siromake društvo išče tudi novih zaposlitev ter je doslej preskrbelo delo nad 150 ljudem. Veliko delo je doslej izvršil že tudi naseljevalni urad, ki je že veliko število družin spravil na deželo. Društveni funkcionarji so Ekscelenci posebno pohvalno omenjali delo podeželske duhovščine in občinskih uradov, ki store vse, samo da bi olajšali trpljenje ljudem, za katere mora sedaj skrbeti Rdeči križ.

Visoki Komisar obljubil svojo pomoč

Ob končanem pregledu društvenih prostorov v Frančiškanski ulici je Ekscelencija Grazioli znova pohvalil res veliko in plemenito akcijo Rdečega križa ter je zopet društvu zagotovil svojo moralno in materialno pomoč, kakor tudi podporo fašistične italijanske vlade, nato se je pa v spremstvu društvenih funkcionarjev odpeljal v Delavsko zbornico na Miklošičevo cesto, kjer so prostori Proizvedoval-

nega urada Rdečega križa. Ta urad vodi gospa Vera dr. Adlešičeva. Prav tako kakor prej predsednik dr. Fettič je tudi ona najprisrčneje pozdravila Ekscelenco ter se mu zahvalila za vso dosedanje skrb in naklonjenost, ki jo je izkazoval že od svojega prihoda v naše kraje Rdečemu križu in pomoči potrebnemu prebivalstvu. Najlepše ga je tudi naprosila, da bi naj zastavljal še zanaprej ves svoj veliki vpliv, da bi se čimprej vrnil na svoje domove k svojem še številni ujetniki v posameznih taboriščih. Gospoj dr. Adlešičevi se je Ekscelencija najtopleje zahvalil za prisrčne pozdravne besede ter je tudi tu obljubil organizaciji vso svojo pomoč. Zatem se je pa tudi v prostorih proizvodnega urada podrobno zanimal za delovanje tega odseka, za številne kurirje, ki jih je društvo razposlalo na vse strani iskat pogrešencev. Dalj časa se je zadržal tudi pri pregledu tabel padlih vojakov in pogrešencev, o katerih društvo še do danes nima nobenih podatkov. Po pohvali vzornega reda, ki ga je našel v vseh teh prostorih, in velikega dela, ki ga je doslej opravil tudi ta odsek, se je Eksc. Visoki Komisar ljubeznivo poslovil ter je pri odhodu izrazil željo, da bi si ogledal še Učiteljski dom v Zibertovi ulici v Šiški.

V Učiteljskem domu v Šiški

Pred Učiteljskim domom je visokega gosta pričakoval upravnik doma Mreina, ki je Ekscelenco nato odpeljal v dom ter mu razkazal skupna prenočišča. Tu je Visoki Komisar zatekel tri dijake, ki študirajo na posameznih učnih zavodih v Ljubljani, ter se je za vsakega zanimal, kaj študira in na katerem zavodu. Ogledal si je tudi kuhinjo, v kateri so kuharice ravno pripravljale večerjo. Vprašal je tudi, za morebitne težave s prehrano ter je omenil, da mu je treba take primere javiti. Zatem se je pa zadržal še dalj časa v razgovoru z odborniki Rdečega križa ter jim je že sedaj polagal na srce vprašanje otroških kolonij za prihodnje leto, da bi bilo mogoče čim več mestnih otrok poslati na zdrav oddih. Nato se je ljubeznivo poslovil od vseh ter se odpeljal na Visoki komisarjat.

Prva izvedba Gallusove maše v ljubljanski stolnici

Izvajal jo bo stolni zbor sv. Nikolaja na praznik sv. Petra in Pavla

Za 350. obletnico smrti Jakoba Gallusa je stolni dekan dr. Fr. Kimovec izdal njegovo štiriglasno mašo v miksolidijskem tonovskem načinu. Zapisal jo je iz tiskanih glasov, ki se nahajajo v dunajski dvorni knjižnici in jo prilagodil današnji rabi. Vso mašo je postavil malo terco nižje, da tako bolje odgovarja višini glasov; ker pa bi konci pri Gloriji in Credo zaradi svoje nižnje učinkovali medlo, je zadnje tri takte ponovil in jih postavil oktavo višje. Da ni treba trikrat ponoviti isti Agnus Dei, je priredil tudi za srednjega komponiral kratko, štiriatno melodijo v recitativnem slogu. Zaradi lažjega umevanja je skušajoč se prilagoditi Gallusovi interpretaciji, mašo opremil z dinamičnimi znamenji in z oznakami za tempo. Prestavna znamenja, ki jih Gallus ni pisal, je označil z oklepajem. — Tisk je oskrbel v lični in jasno razvidni opalografski obdelavi Roman Pahor. Dobi se v Ljudski knjigarni v Ljubljani, cena 7.20 lir.

Maša je veličastno delo, polno največjih glasbenih lepot; v njej se menjavajo homofona in kontrapunktična mesta z izrazitim podudarkom na slednjem. Izrazna sredstva so zelo preprosta; ves čas vlada čista diatonika, glasovni obseg je zmeren in se ogiba obeh skrajnosti v višini in nižini. Soestveno razmerje intervalov je razen v basu čimbolj tesno. Vse to daje skladbi neko umirjenost in zamaknenost v transcendentalno. Posebno mojstrsko je znal Gallus uporabljati kontrapunkt. Tudi ta maša je izrazito kontrapunktično delo, dočim so homofona mesta bolj redka. Izmed kontrapunktičnih oblik uporablja Gallus v tej maši predvsem kanon, in sicer kanon v razdobju ene osminke, kar napravi skladbo ritmično silno razgibano in pestro. Vsi posamezni mašni deli so v najtežnjem naslonu na besedilo samostojno zasnovani, v enotno zgrajbo pa jih vežejo nekatere značilnosti, kot so: enaki začetki v vseh delih v razdeljenem durovem trozvočku zaporedno v vsakem glasu posebej, ponavljajoči se motivni material (n. pr. podobni konci v Gloriji in v Credo) in pa zlasti značilno Gallusovo kadenciranje. Iz vsega dela veje pristen katoliški duh; vsa glasba ima izrazit duhoven značaj brez senzualističnih vplivov in v tej globoki notranji vsebini je tisti čar, ki nas tako privlači nase. Zato je razumljivo, da je Cerkev te vrste glasbo poleg koralá proglasila v svojih dekretih za oficijelno cerkevno glasbo, ki se najbolj prilaga cerkvenemu duhu v vseh časih in pri vseh narodih.

Iz časa pred tem časom

Pierre l'Ermite je zapisal l. 1931:

»Grem po Parizu. Večer je. Hotel poleg hotela. Morje samih električnih luči. So bele, rumene, zelene, rdeče, modre... Avtomobili frčijo mimo — eden je lepši od drugega. Vse to je ko nekak priziv zoper mrtvaški pri megle, ki kot breme pritiska na mesto. Tako je, kot bi hoteli reči megli: »Tebi ni zame, za človeka, za nadčloveka!« Dozdeva se zares, ko da bi bil človek postal vseumogočen. Noč spreminja v dan in si dela luč. Tudi toploto si človek nareja; povsod je centralna kurjava. Kaj bi zima — prazna beseda! Še več! Dolgčas pomeni isto ko smrt. »Jaz,« pravi človek, »sem ubil dolgčas. Le ozri se krog sebe: povsod zabave, kino, plesišča, gledališča. Ozri se na zidove — na divje žareče črke oglasov! Vse to je moje delo! Tak sem jaz, človek. Jaz imam vedo, jaz narejam napredek!«

Medtem ko si delam pot skozi gnečo po cesti, slišim v svoji nemirni duši odgovor, strahotni odgovor Boga na te besede: »Res je, takšen si, človek, ali nadčlovek, če hočeš. Toda zdaj za firmezem tvoje nesmiselne civilizacije vidim bedo, tvojo pretresljivo, neozdravljivo siromaščino... In vendar si izven mojih smernic — nič. Kakor tudi oblak ni nič zunaj svetlobe«. In mislim dalje: V prvi vrsti je človek bitje, ki je obsojeno na smrt. Vsa ta gosposka družčina, ki gre mimo mene, vse te ženske v bogatih oblekah, vsi ti moški v zlikanih hlačah, vse te smehljajoče se deklice — kje bodo čez nekaj let? Videl sem slavno sliko, ki predstavlja prizor iz revolucije: Poziv obsojencem. Ob vrodu v ječo stoji revolucionar, ki kliče tiste, ki bodo tisto jutro umorjeni. Mi smo ti obsojenci. Vsako jutro in vsak večer kliče smrt. Povsod je videti nemoč človeka. Ni treba nobenega slona ali topa, da si umorjen. Zadošča je neskončno majcena mikroba. Dežuje. Kaj zmora ta moderni nadčlovek sprčo dežja, on, ki bolj veruje v salpeter ko v molitev? Tudi na višku civilizacije se človeška siromaščina razodeva z žalostno ironijo. Iznasel je avtomobile, da bi hitreje prišel dalje. In ker se zdaj prehitro in preveč vozari, zastane promet. In če pomislim na turizmo... Zares ga ni skoraj kraja, kjer bi utegnil človek v miru uživati razvedrilo. Vse svet hodi v hlačah, v moških jopičih, ima iste čepice... Na cestah nastavlja reklama povsod svoje mreže, da bi nam vplela v glavo izdelovalce raznih olj in likerjev. Resnično, človek je noč spremenil v dan. Velike trdnje se kar cedijo od razsvetljave in brez dvoma so ondi robci temu primerno dražji. Ženske imajo tudi pozimi tanke nogavice. Zato pa morajo davek od njih plačevati kirurgom in zdravnikom. Kdo ima dandanes še svoj slepič? Kako je z živci? In ali ni kje že rak? Resnično zdrav je zdaj samo tisti, ki se ne pozna.

In pa vsa nadcivilizacija! Iznšli so letalo. Zdalj lahko letaš, ti človek, kakor bi bil ore! A ne bo dolgo, ko bo letalo groza človeštva. Ze zdaj (leta 1931!) so listi polni nevarnosti, ki grozijo iz ozračja. Nebo se ni zavarovalo. Treba ga je zavarovati. Le pomislite: s sto letali je moči v Parizu zaneti 17.000 požarov! In kakšne požare! Pa če to vaši lakoti po napredku še ne zadošča, pa imamo tudi plin... Ker je bistvena prvina napredka bobneče presenečanje, potem bo v bodočnosti vsaktero mesto v grozi trepetalo.

To je narobna plat civilizacije. Kača, ki se grize v rep. Polom znanosti. Povsod po svetu že vrč pekel, dozdeva se, da je v bližini konec sveta. Kar telesno je videti, kako na nebesu vstajata sovraštvo in ljubezen iz apokalipse, da se spoprimeta v grozni in poslednji bitki. Edino, zares edino upanje nuja krščanstvo, ki je bilo v 19. stoletju tolikanj zaničevano... Tisto krščanstvo, v katerega se vrača elita mislečih, in tista mladina, ki se zaveda odgovornosti za bodočnost in ki noče postati grobar kulture.

—

Stolni zbor sv. Nikolaja bo to mašo izvajal v nedeljo, na praznik sv. apostolov Petra in Pavla ob 10 v stolnici. Idealni pevci so pridno študirali to Gallusovo mojstrstvo, se uživljali v za stoletja nazaj odmaknjeno stilno dobo in se trudili, da so premostili kontrapunktične zamotanosti kanoničnih tvorb samo zato, da bi se Gallusova glasba glasila ne samo s koncertnega odra, ampak tudi s cerkvene kora, kamor v prvi vrsti spada. Ljubitelje cerkvene glasbe opozarjamo na to izredno priliko, da se udeležijo te maše, da bodo slišali delo, ki od Gallusovih dob najbrže ni bilo nikoli izvajano. Zbor je sicer za veliki prostor stolnice sv. Nikolaja številčno prešibak, ki šteje le okrog 50 pevcev, vendar upamo, da bo kljub temu dal Gallusovi umetnini dostojen izraz.

Ostali spored: Dr. Fr. Kimovec: Srce Kraljevo, Koralni introit, A. Foerster: Graduale, Dr. Fr. Kimovec: Ti si Peter.

† Ferdo Juvánek

Danes popoldne (petek) bo pogreb znanega šolnika in skladatelja Ferda Juvánca, katerega je predvéčerašnjim zadela kuga v prostorih Glasbene Maticе. Pokojnik, brat pokojnega dekana Juvánca v Cerknici, je bil rojen 3. aprila 1872 v Sv. Vidu pri Cerknici, postal učitelj, služboval je v Cerknici, Postojni, potem pri višjem šolskem svetu in je stopil leta 1926 v pokoj. Kot šolnik je izdal 3 zvezke za okroglo pisavo, ki so bile v rabi v naših šolah, napisal deset zemljevidov za Pleničar-Grudnovno knjigo Slovensko ozemlje, ter uredil Pevsko šolo Negro-Illastove. Bolj znan pa je bil kot glasbenik, kakor se je začel udeleževati že na učiteljsku leta 1890, ko je vodil dijaški pevski zbor in komponiral narodne pesmi. Kot dirigent se je udeleževal že v Postojni, v Ljubljani pa je ustanovil Učiteljski mešani pevski zbor (1920), s katerim je nastopal po Jugoslaviji. Uglasbil je več solospjevov (Pastir, Rožici, Rožmarin, Slovenska zemlja, Molitev neodrešenih, Budnica), mešanih zborov (Na goro, Izgubljeni cvet itd.). Nekaj skladb je tudi izšlo pred leti v samostojni zbirki. Več pesmi je komponiral za naše šole in jih objavljal po Zvončku. Kakor je videti, je bil pokojni lep zgled rodoljubnega učitelja, ki se je povsod uveljavljal s svojo pevsko nadarjenostjo in organizacijo. Njegovim domačim, predvsem gosposdu sinu prof. glasbe F. Juváncu, kakor tudi sorodnikom, naše sožalje!

